

ὅπου ἤθελε κάμη εἰς τό σπῆτι καί πράγματα τῆς γυναικός του παραστήνωντάς τα, καί παρομοίως ἄν ἀπεθάνῃ ὁ ἄνδρας νά πέρνουν οἱ συγγενεῖς του τό πράγμα ἐντελῶς χωρίς νά γυρεύῃ ἢ γυνή κανένα μέρος. καί παρομοίως ἀνίσως καί μετά τόν θάνατον τοῦ πατρός ἢ τῆς μητρός μείνῃ παιδί καί μετά ταῦτα ἀπεθάνῃ, νά μήν ἡμπορῇ τό μέρος ὅπου ζῆ νά ζητᾶ ἢ νά πέρνῃ κληρονομίαν διά τό αὐτό παιδί οὔτε πολύ οὔτε ὀλίγον, μόνον ὡς ἄνωθεν νά πέρνῃ κάθε μέρος τά ἐδικά του καί νά στρέφονται ἀκόμη καί τά χαρίσματα τόσον τοῦ ἑνός μέρος ὡσάν καί του ἄλλου τόσον ὅπου νά λαμβάνῃ κάθε μέρος τό ἐδικόν του. εἰς δέ βεβαιωσιν ὑπογράφεται τό παρόν παρά τοῦ πανοσιωτάτου Καθηγουμένου καί παρ ἡμῶν καί τυποῦται καί ἡ εἰκὼν του μεγάλου Θεολόγου εἰς ἀσφάλειαν ...».

137

1580-1912. Ακτιναμέδες προνομιακῶν ορισμῶν υπέρ των Κυκλάδων των ετών 1580, 1621 και 1646. Σουλτανικά φερμάνια 1836 και 1840 προς Ικαρία, Πάτμο, Λέρο, Κάλυμνο. Ψηφίσματα Ικαρίων του 1795 και του 1838. Ιδιωτικά δικαιωπρακτικά έγγραφα. Ικαρία, Κάλυμνος, Κωνσταντινούπολη, Λέρος, Πάτμος, Ρόδος, Σάμος.

Ἰ. Μελᾶς, *Ἱστορία τῆς γῆς τῆς Ικαρίας ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Τούρκων (1521) μέχρι τῆς ἐποχῆς μας*, τ. Β', Ἀθήνα 1957, σ. 27-30 (= Γκίνης, *Περίγραμματα*, λήμμα 91), σ. 30-32 (= Γκίνης, *ὁ.π.* λήμμα 112), σ. 32-34 (= Γκίνης, *ὁ.π.* λήμμα 130), σ. 65-70, 84-90, 115-118, 135, 156, 158, 163, 183-184, 187-191, 196-197, 199-200, 243¹³.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΤΩΝ ΙΚΑΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

1795, 13 Σεπτεμβρίου

«μὲ τό παρόν φανερόνομεν καί ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς οἱ γέροντες καί παπάδες καί προεστήτις νίσου Ἰκαρίας καί ὅλος ὁ κυνός λαός ἦνα ὅπιος ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς καρηότες γέροντας γῆ παπᾶς ἄνδρας γηνέκα μικρὸς μεγάλος πάγη καί κόψη πεῦκον χλορὸν πολὴν γῆ ὀλίγο γῆ πάγη καί κάμη καμίνι κοντὰ ἤς τό ρουμάνι καί βάλῃ φοτία στὸ καμίνι γῆ ἀπὸ τοὺς караβοκυροὺς πάγη κανένας καί βάλῃ κάρβουνα ἤς τό καγήκι του ἄβουλα τοῦ νικοκιροῦ ὅπου τὰ ἔχει γῆ πάγη κανένας карабоκήρις χωρὴς τὴν ἄδιαν τοῦ ἀθθεντηκοῦ μας ὅπου μᾶς κουμαντάρη, κάρβουνα σὲ κανέναν ἄλλον τόπον ἐξὸν ἄν τήχη ἐξεναντίας τοῦ καιροῦ καί τὸν ζορήσι, γῆ κανέναν γιορουντζῆ ξένον βάλῃ εἰς τό καγήκι του καί τὸν φέρῃ εἰς τὴν Ἰκαρία τόσον ἀπὸ τὴν Χίο, τόσον ἀπὸ ἄλον τόπον χορὴς νά βαστὰ ὀγιορουντζῆς

13. Στο παρόν λήμμα αποδελτιώθηκε το σύνολο των νομικῶν πηγῶν του έργου. Στο Γκίνης, *Περίγραμματα* ἔχουν αποδελτιωθεῖ μόνον ορισμένοι «αχτιναμέδες» για τους οποίους βλ. παραπάνω τις αντιστοιχίες.

ντεσκερέ από τὸ ἀφεντικό μας, γῆ ὅποιος πιάση κανέναν κλέπτη καὶ τὸν γκρήψη καὶ δὲν τὸν φανερώσι γῆ ὅποιος πάγη καὶ πάρη ξένο χοράφη χορὶς νὰ κρατῆ ἀναστατικὸν γράμα ἀπὸ τὸν νικοκύρη, γῆ ὅποιος κρήψη τῷ γηρευτάδῳ τὴν γκλεψηά του γῆ ὅποιος ἔβγη ἐναντίος ἡς τοὺς ἐβρησκομένους γέροντες καὶ δὲν θέλη νὰ πληρώσι ἐνευκολία τὸ βασιλικὸ χαράτζη, γῆ φανὶ ἀπιθῆς καὶ ἀνιπόταχος τόσον ἡς τὸ ἀφεντικό μας τόσον ἡς τοὺς γερωντάδες γῆ ὅποιος πιαστή χηλεντζῆς καὶ βρέξη τὰ κάρβουνα ατος γῆ με θάλασα γῆ μαινερὸ ἐξὸν ἀπὸ θεοτικὰ νερὰ ἀβραχούνε, ἄς ἡξεύρη ὅποιος παρακούσι καὶ δὲν φηλάξη τὰ ἄνωθεν πάντα καὶ φανὶ ἀπιθῆς καὶ παρήκοος ὅτι ἔχη νὰ πεδεύγετε κακὸς καὶ μὲ ξήλο γῆ τζερεμαὶ καὶ ἄλες πεδίες ὅπου φανοὺν εὐλογον τοῦ ἀφεντικοῦ μας καὶ δὲν θελη ἔβρη ἀποτινὰν ἔλεος καὶ βοήθια καὶ διαβεβέοσιν καὶ φανέρωσιν ἔγηναν τέσερα παρόμημα μετὴν μπροσταγῆν τοῦ τημιοτάτου χαντζὶ πιπὸς καὶ ἡπογεγραμμένους ...».

ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΟΘΩΜΑΝΟΥ Διοικητῆ τῆς Ρόδου. ΡΥΘΜΙΖΟΝΤΑΙ ΔΙΚΑΙΟΔΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΙΚΑΡΙΑΣ, ΚΑΛΥΜΝΟΥ, ΛΕΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΜΟΥ

1840, 5 Απριλίου

«Ὁ ἐνδοξότατος Μουχασίλης τῆς Ρόδου Σακίρ Πείς. Εἰς νῆσον Ἰκαρίαν.

Τὰ εἰς Ρόδον ὑποκείμενα τέσερα νησιά ἐδιορίσθησαν εἰς τοὺς 1251 ὀθωμανικοῦ ἔτους μὲ φιομάνι τῆς ὑψηλῆς Πόρτας νὰ πληρώνουν χρονικὸν φόρον μαχτοῦ λεγόμενον γρόσια ὀγδοήντα χιλιάδες καὶ διανομῆς γενομένης ἀπεφασίσθη νὰ πληρώνη ἡ νῆσος Ἰκαρία εἰς Ρόδον χρονικὸν φόρον δεκαεπτά χιλιάδες εἰς ἀπὸ ὅποιος ὀμολογή τὰ ἡμισυ τὸν αὐγουστον μῆναν καὶ τὰ ἡμισυ τὸν Μάρτιον, ὅθεν τὸν ἐπετίθει Μάρτιον γρόσια ἐννέα χιλιάδες καὶ πεντακόσια τὰ ἐλάβησαν ἀπὸ τοὺς ἐλθόντας προσετιτάς. καὶ ὅτι ἄλλα τόσα ὅπου θέλουσιν πληρώσει τὸν αὐγουστον μῆνα ἔδωσαν ὀμολογίαν. καὶ ἐπειδὴ τῶν πτωχῶν οἱ ὑπόθεσις μὲ δύο προεστοὺς θεωρούμενα ἀκολουθοῦσαν μαρκαῖς φαρῆς ἀδικίαι καὶ διὰ νὰ θεωρεῖται τοῦ καθ' ἑνὸς ἡ ὑπόθεσις μὲ δικαιοσύνην ἐξεδώθη βασιλικὸς προσκνητὸς ὁρισμὸς διαλαμβάνων ὅτι εἰς κάθε τόπον νὰ ἐκλέγωνται μὲ τὴν θέλησιν τῶν πτωχῶν δώδεκα σύμβουλοι ἀπὸ τοὺς πλέον θεοφοβούμενους καὶ τιμίους χριστιανοὺς ραγιαδὸς ἐντοσίους καὶ μὴ ὑποκειμένους εἰς ἀλλὰς ξένων δυνάμεων. οἱ ὅποιοι ἀφοῦ ὀρκισθοῦν νὰ κρίνουν μὲ δικαιοσύνην καὶ εὐθύτητα δηλαδὴ ἐγληγορότητα ἀφυλοπροσώπως κάθε ὑπόθεσιν, δηλαδὴ ἐμπορικὴν, κουραντίνας, δοσοληψίας, ὡς ἐκείνων τῶν ἐρχομένων καὶ ἀποδημούντων ξένων. καὶ αὐτοὶ οἱ σύμβουλοι εἶναι εἰς χρέος νὰ στέλλωσιν ἐδῶ μὲ ἀναφορὰν τῶν τὴν σημείωσιν τῶν ὀνομάτων καὶ ἐπωνυμίας των. Καθὼς καὶ κάθε ὑπόθεσιν ὅπου ἤθελαν θεωρήσουν εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ νησιοῦ των νὰ τὴν εἰδοποιῶσιν ἐδῶ μὲ ἀναφορὰν των. ἔαν εἰς τὸ μέρος τῶν νησιῶν τῶν ἤθελε φανῆ πλοῖον κλεπτικὸν εἶναι εἰς χρέος νὰ τὸ πιάσουν, καὶ νὰ τὸ στέλλουν ἐδῶ, ἂν ἐκ τοῦ ἐναντίου ἔαν δὲν ἡμπορέσουν νὰ τὸ πιάσουν νὰ εἰδοποιῶσιν ἐδῶ εἰς τὸ συμβούλιον μὲ ἀναφορὰν των. ὅταν ἤθελε ἀκολουθήσῃ μεγάλη ὑπόθεσις καθὼς φόνος, κλοπὴ σημαντικὴ, ἢ ἄλλο τὸ τοιοῦτον νὰ φυλακίζονται οἱ αἰτιοὶ καὶ νὰ εἰδοποιῆται ἐδῶ. εἰς τὸ ἐξῆς εἶναι ἀπηγορευμένοι οἱ ζερεμέδες καὶ τὰ χαρίσματα ὡς κατὰ τὴν ἀνακτορικὴν θέλησιν νὰ πληρώνουν τὸν φόρον τους. οἱ ἀπὸ μέρους τῶν διοικητῶν στελλόμενοι μουμπασήριδες διὰ νὰ μὴν λαμβάνουν ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς τὴν πληρωμὴν ὅπου θελήσουν καὶ ζημιώνονται οἱ πτωχοὶ ἀδίκως. εἶναι ἀνακτορικὴ ἀπόφασις νὰ λαμβάνη ὁ τυχὼν μουμπασίρης πρὸς ἕν γρόσιον τὴν κάθε ἡμέραν, καὶ τὸν ναῦλον τοῦ καϊκίου ὅπου τὸν ἔφερε. καὶ τοιαύτη

είναι ἡ θέλησις τῆς αὐτοῦ ἀνακτορικῆς μεγαλειότητος τοῦ Κραταιοτάτου Σουλτάν ἀποὺλ μετζιτ χάν, καὶ οὕτω οἱ πιστοὶ χριστιανοὶ ραγιαδες θέλετε ζήσει εἰς τὸ ἐξῆς ἐν ἀνέσει καὶ ἡσυχίᾳ, ἐπικαλούμενοι τὸν ὑψηστὸν θεὸν ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ ἀκλονήτου στερεώσεως τῆς αὐτοῦ ἀνακτορικῆς μεγαλειότητος ἀμήν ...».

138

1581-1652. Ἰδιωτικὰ δικαιοπρακτικὰ ἐγγράφα. Χάνδακας.

Β. Λαοῦρδας, «Κρητικὰ παλαιογραφικὰ: 19. Κρητικὰ ἐγγράφα εἰς τὰς μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Α' Μονὴ Διονυσίου», *Κρητικὰ Χρονικὰ* 9 (1955), σ. 481-484, αρ. 7-8.

139

1582-1592. Συμφωνία ὑπὸ τὸν ὄρο ἀποχῆς ἀπὸ τυχερὰ παιχνίδια. Κεφαλονιά.

Γ. Πεντόγαλος, «Οἱ παλιότερες γνωστὲς μαρτυρίες γιὰ χαρτοπαιξία στὴν Κεφαλονιά τὸν 16^ο αἰῶνα», *Κεφαλονίτικη Πρόοδος* 5/51-52 (1976), σ. 8-9.

140

1583. Αἰρετοκρισία ἐπὶ ἐμπορικῆς διαφοράς, συμβιβασμός. Κεφαλονιά.

Γ. Πεντόγαλος, «Ἐγγράφα διενέξεως διαιτησίας καὶ συμφωνίας τοῦ караβοκύρη Δήμου Βεργαῆ καὶ συντρόφων του μὲ Ἰωάννη Ὁρφανὸ γιὰ ἐκποίηση ἐμπορεύματος στὴν Δαλματία τὸ 1583», *Κεφαλονίτικη Πρόοδος* 4/47-48 (1975), σ. 226-229, αρ. 1-3.

140α

1583-1584. Αἴτηση πρὸς τὴ βενετικὴ γερουσία καὶ ἀπόδειξη ἐξόφλησης. Αθήνα, Κωνσταντινούπολη.

Κ. Μέρτζιος, «Ἡ ὁσία Φιλοθέη. Ἀνέκδοτα ἐγγράφα», *Ἑλληνικὰ* 13 (1954), σ. 123-125 αρ. 1, σ. 128 αρ. 6.

141

1583-1643. Νοταριακὲς πράξεις. Ζάκυνθος.

Π. Ζερλέντης, «Ἀρχιεπίσκοποι Καρπάθου καὶ Κάσου 1537-1821», *Νησιωτικὴ Ἐπετηρὶς* 1 (1918), σ. 298-299 αρ. 1, σ. 300-301 αρ. 3.

